

ZAKONODAJA

Grozeča kriza in insolventnost

Ob grožem poglabljanju krize se je na uveljavitev Direktive o prestrukturiranju in insolventnosti najbolje pripraviti vnaprej.

Boštjan Špec, Odvetniška družba Špec

Ob vsakodnevnih novicah o podražitvah in inflaciji se zdi, da so pretekle napovedi o prihajajoči krizi to zimo že preteklost. Kriza je že nastopila, vsak dan pa postaja vedno bolj gotovo, da bo pozimi kvečjemu bistveno huje. Gospodarske družbe, podjetniki in ostali zavezanci morajo tako dogajanje in napovedi seveda upoštevati pri ocenjevanju in obvladovanju tveganj, ki jih zadevajo, ter za zagotavljanje svoje kapitalske ustreznosti. Utemeljeno se pričakuje, da bo Slovenija v tem kriznem času v svojo zakonodajo prenesla tudi določila Direktive o prestrukturiranju in insolventnosti Evropske skupnosti (v nadaljevanju: **Direktiva**)¹, katere glavni namen je ravno reševanje grozeče insolventnosti gospodarskih družb in drugih oseb.

Evropska skupnost je omenjeno Direktivo sprejela že leta 2019, Slovenija in ostale države članice pa bi jo morale prenesti v svoj pravni red do 17. julija 2021, oziroma najkasneje, ob upoštevanju podaljšanega roka, do 17. julija 2022. Ministrstvo za pravosodje je zaenkrat pripravilo delovni osnutek predloga sprememb Zakona o finančnem poslovanju,

postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju², ki bi uveljavil Direktivo, vendar slednji še ni bil posredovan v zakonodajni postopek Državnemu zboru. Slovenija do izteka roka za sprejem 17. julija ni prenesla Direktive v svoj pravni red, upamo pa, da bo do njenega prenosa v Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (v nadaljevanju za obstoječ zakon: »ZFPPIPP«) prišlo še v tem letu.

Gospodarske družbe in samostojni podjetniki se morajo seznaniti z določili Direktive in s stanjem predlagane zakonodaje.

Glede na namen Direktive in krizne čase, bi bilo seveda najbolje prenesti Direktivo v pravni red čimprej. Takoj naslednji dan po začetku veljavnosti predvidenih sprememb ZFPPIPP bodo gospodarske družbe pa tudi samostojni podjetniki³ morali presoditi ali obstaja možnost nastanka njihove insolventnosti v dobi enega leta in glede na ugotovitve po potrebi ukrepati. Očitno je torej, da se morajo družbe in samostojni podjetniki čimprej seznaniti z

določili Direktive in se glede na ugotovljeno stanje začeti pripravljati na obveznosti ob njeni uveljavitvi v Sloveniji.

Obveznost ukrepanja, če je verjetno, da pride do insolventnosti v času enega leta

Trenutno veljavna zakonodaja in predpisi finančnega poslovanja od gospodarskih družb in drugih pravnih oseb že danes zahtevajo, da ocenjujejo tveganja za svoje poslovanje v prihodnosti in ustrezno ukrepajo. ZFPPIPP večini kapitalskih družb, vključno z družbami z omejeno odgovornostjo in delniškimi družbami, ki jim v roku enega leta grozi insolventnost, že sedaj, dodatno k vedno obstoječi možnosti svobodnega dogovarjanja z upniki, omogoča pravni okvir, da prestrukturirajo svoje finančne terjatve v okviru tako imenovanega preventivnega prestrukturiranja. Vendar je navedeno zaenkrat le možnost, dana na voljo nekaterim upravičenim oblikam gospodarskih družb in še to zgolj v zvezi s finančnimi terjatvami, saj družbe k takemu ravnanju niso vnaprej zavezane. Z uveljavitvijo Direktive bo položaj tako imenovane grozeče insolventnosti, torej verjetnosti, da družba ali samostojni podjetnik postane insolventna v roku enega leta, povzročil za take osebe nastop obveznosti, ki so delno primerljive obstoječim obveznostim po ZFPPIPP ob nastanku insolventnosti. Osnutek sprememb ZFPPIPP, ki prenaša Direktivo, tako premika trenutek nastanka obveznosti

1 S polnim naslovom DIREKTIVA (EU) 2019/1023 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 20. junija 2019 o okvirih preventivnega prestrukturiranja, odpustu dolgov in prepovedih opravljanja dejavnosti ter ukrepah za povečanje učinkovitosti postopkov glede prestrukturiranja, insolventnosti in odpusta dolgov ter o spremembi Direktive (EU) 2017/1132

2 Zadnji osnutek predloga spremembe je na voljo na spletni strani e-demokracije na naslovu <https://e-uprava.gov.si/download/edemokracija/datotekaVsebinska/525115?disposition=inline> (stran obiskana 10. 6. 2022).

3 Prispevek se omejuje le na gospodarske družbe in samostojne podjetnike.

zavezancev na čas, ki je, poenostavljeno rečeno, eno leto pred verjetnim nastopom insolventnosti.

Glede na zadnji predstavljeni osnutek sprememb ZFPPIPP, se bo štel, da je grozeča insolventnost nastopila, če z začetkom postopka zaradi odprave grozeče insolventnosti soglašajo upniki, ki so imetniki terjatev dolžnika, ki skupaj dosejajo 30 odstotkov vsote vseh terjatev do dolžnika. Navedeno predstavlja samo domnevo, kar pomeni, da je grozečo insolventnost mogoče ugotoviti in uveljavljati tudi drugače. Za nastanek obveznosti ukrepanja v smislu preprečevanja insolventnosti bo za gospodarske družbe in samostojne podjetnike dovolj ugotovljena prognoza, da tak položaj družbi verjetno grozi v prihodnosti.

V takem primeru bo morala družba takoj zagotoviti enakopravno obravnavanje upnikov, njihove interese, interese družbenikov in drugih deležnikov upoštevati pri svojem poslovanju ter se izogibati kakršnemu koli ravnanju, ki ogroža ali zmanjšuje premoženje družbe ali kako drugače ogroža sposobnost preživetja družbe.

V primeru prognoze grozeče insolventnosti je smiselno takoj analizirati možnosti ukrepov, ki bi jo lahko odpravili, in jih začeti pripravljati.

Poročilo in priprava ukrepov za preprečitev insolventnosti

V roku enega meseca od nastanka položaja grozeče insolventnosti bo moralo poslovodstvo družbe ali samostojni podjetnik pripraviti poročilo o ukrepih finančnega prestrukturiranja, ki bo vključeval najmanj opis finančnega položaja družbe, analizo vzrokov za nastop grozeče insolventnosti in mnenje poslovodstva, ali obstaja najmanj 50-odstotna verjetnost, da bo mogoče uspešno izvesti finančno prestrukturiranje družbe tako, da družba ne bo postala kratkoročno in dolgoročno plačilno nesposobna.

Če grozeče insolventnosti družba ne bo uspela rešiti drugače (na primer s prodajo poslovno nepotrebne premoženja

ali povečanjem osnovnega kapitala), bo imela na voljo tako imenovana postopka grozeče insolventnosti. Osnutek sprememb ZFPPIPP namreč poleg stečajnega postopka in postopka prisilne poravnave uveljavlja tudi postopek preventivnega prenehanja in sodnega prestrukturiranja zaradi grozeče insolventnosti, slednja poimenovana kot postopka zaradi grozeče insolventnosti. Postopek preventivnega prestrukturiranja, ki ga ureja že obstoječi ZFPPIPP, bo za razliko od dosedanje ureditve dostopen vsem kapitalskim družbam, toda še vedno zgolj za finančne terjatve. Postopek sodnega prestrukturiranja zaradi grozeče insolventnosti pa bo na voljo vsem pravnim osebam in samostojnim podjetnikom, in sicer tako za prestrukturiranje finančnih kot tudi za prestrukturiranje poslovnih terjatev. Namen obeh postopkov zaradi grozeče insolventnosti je preprečiti, da družba ali samostojni podjetnik postane insolventna.

Pomembna novost osnutka ZFPPIPP, ki izhaja iz Direktive, je, da bo z začetkom postopka zaradi grozeče insolventnosti dolžnik varovan glede dobav ključnih dobaviteljev (na primer dobave energentov, vode, telekomunikacijskih storitev), vključno s pogodbami glede dobav, katerih prekinitev bi ustavila opravljanje dolžnikove dejavnosti. Dobavitelj oziroma pogodbeni stranka dolžnika namreč zaradi začetka takega postopka takih pogodb ne bo mogla odpovedati ali spremeniti, razen če dolžnik ne bi plačeval obveznosti tudi po začetku postopka grozeče insolventnosti.

Potrebno se je vnaprej seznaniti in pripraviti

Lahko, da se bo v zakonodajnem postopku omenjenega delovnega osnutka zakona še marsikaj spremenilo, a v bistvenih delih bodo določila spremenjenega ZFPPIPP v opisanem delu zelo verjetno podobne zgoraj navedenim. Ob grozečem poglobljanju krize se je na uveljavitev spremenjene zakonodaje najbolje pripraviti konzervativno vnaprej: seznaniti se je treba z določili Direktive in s stanjem predlagane zakonodaje ter spremljati in analizirati finančno stanje gospodarske družbe ali samostojnega podjetnika. Ob že danes ugotovljeni prognozi grozeče insolventnosti je smiselno takoj analizirati možnosti ukrepov, ki bi grozečo insolventnosti lahko odpravili, in jih začeti pripravljati. Nedvomno je namreč, da bo za poslovodstvo nekaterih družb in nekatere samostojne podjetnike takoj naslednji dan po uveljavitvi tako spremenjenih določil ZFPPIPP začel teči rok enega meseca za pripravo poročila o ukrepih finančnega prestrukturiranja pod damoklejevim mečem morebitne odškodninske odgovornosti do upnikov v primeru kršitve take dolžnosti in kasnejšega stečaja. ■

Poleg stečajnega postopka in postopka prisilne poravnave osnutek sprememb uveljavlja tudi postopek preventivnega prenehanja in sodnega prestrukturiranja zaradi grozeče insolventnosti.

